

периодичноот Националния статистически институт (НСИ), и информация за инвалидността в страната. "За втори път след 1992 г. в Програмата на преброяването към 1.03.2001 г. е включен въпрос, чрез който се установяват броят и съставът на инвалидите в нашата страна." Подобен въпрос е фигурирал в програмите на преброяванията, проведени до 1934 г. включително. При преброяването през 1900 г., с което е ознаменувано началото на XX век, въпросът се е отнасял за лицата с "немощи", към които са били отнесени слепите, глухонемите и душевноболните (Демографска характеристика..., 2001). Текуща регистрация на инвалидизиранията не се прави, но Националният осигурителен институт (НОИ) води отчетност за лицата, които получават инвалидни пенсии, и от 1997 година публикува броя на лицата, получаващи първа лична пенсия за инвалидност към 31.12 на всяка календарна година по признаците възраст и пол. В същото време липсват таблици за доживяване за периодите 1996-1998 и 1998-2000 година. В резултат - трудови потенциали могат да се изчислят само към моментите 31.12.1992, 31.12.1997 и 31.12.1999 година.

Описаните в началото на статията тенденции се проявяват в динамика, затова трудовият потенциал също е разгледан в динамика. От гледна точка на ограниченията, наложени от разполагаемата информация, единственият възможен метод за анализ в динамика е индексният факторен анализ, приложен тук само в неговата адитивна форма.

Резултатите от адитивния индексен факторен анализ са представени в таблици 1 и 2. Въз основа на тези резултати могат да се направят следните изводи за динамиката на тоталния трудов потенциал:

А. За периода 31.12.1992-31.12.1997 година:

1. Тоталният трудов потенциал на населението намалява.

2. Намалението на тоталния трудов потенциал е по-голямо при жените отколкото при мъжете както в абсолютно, така и в относително изражение.

3. Намалението на броя на населението като фактор при мъжете е на първо място, а при жените - на трето. Причината е, че мъжете са намалели със 124168 (2.98%), а жените - със 77495 (1.80%).

4. Неблагоприятното изменение на възрастовата структура (остаряването на населението) като фактор при мъжете е на второ място, а при жените - на първо. Причината е, че преструктурирането при жените е по-голямо ($K_{str} = 0.0181^1$) отколкото при мъжете ($K_{str} = 0.0171$).

$$^1 \text{ Коефициент на структурни изменения от вида } K_{str} = \sqrt{\frac{\sum_{x=0}^{\omega} (p'_x - p''_x)^2}{2}}, \text{ където}$$

p'_x е относителният дял на лицата на възраст x към първия момент, p''_x е относителният дял на лицата на възраст x към втория момент, а ω е последната възраст, на която има живи хора.